

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/59/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516201904
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:1516201904.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., D. XXXX/X, zastúpená: LawService, s.r.o., so sídlom Zvolen, Stráž 3/223, IČO: 36 861 723, proti žalovanému: E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., H. XXX/XXX, zastúpený: JUDr. Peter Havlík, advokát, so sídlom Nitra, Damborského 13, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, za účasti intervenienta na strane žalovaného: MH Invest II, s. r. o., so sídlom Bratislava, Trnavská cesta 100, IČO: 50 021 150, zastúpeného Advokátskou kanceláriou REDANT s. r. o., so sídlom Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Konventná 6, IČO: 53 682 581, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nitra z 2. marca 2021, č. k. 15C/127/2016-199, v spojení s opravným uznesením zo dňa 8. júla 2021, č. k. 15C/127/2016-229, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v časti výroku II. o zamietnutí žaloby a výroku III. o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e.**

Žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

Okresný súd Nitra (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“, účinný do 30.6.2016, od 1.7.2016 ako súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) napadnutým rozsudkom z 2. marca 2021, č. k. 15C/127/2016-199, v spojení s opravným uznesením zo dňa 8. júla 2021, č. k. 15C/127/2016-229, návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia veci vedenej na Krajskom súde v Nitre sp. zn. 11S/259/2016 zamietol. Taktiež zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 137, § 228 ods. 1, 2 CSP, § 46 ods. 1, § 123, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 OZ, § 132 ods. 1, § 133 ods. 1, 2 OZ, § 6 ods. 6, § 3 ods. 5 zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov.

3. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že žalobca žalobou požadoval, aby súd určil, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území G., obec G., I. J., zapísanej Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor na LV č. XXXX, parcela registra „C“ evidovaná na mape

určeného operátu, parc. č. XXXX druh pozemku: orná pôda o výmere 609 m². Žalobu odôvodnil tým, že dňa 8.7.2015 bola uzavretá kúpna zmluva medzi ním ako kupujúcim a žalovaným ako predávajúcim. Predmetom kúpnej zmluvy bol prevod vlastníckeho práva k uvedenej nehnuteľnosti. Návrh na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe tejto kúpnej zmluvy bol Okresnému úradu Nitra, katastrálny odbor doručený 9.7.2015. Žalovaný od zmluvy odstúpil, pričom odstúpenie žiadnym spôsobom neodôvodnil a na odstúpenie neexistovali ani zmluvné a ani zákonné dôvody. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení odstúpenia od zmluvy za neplatné, a teda určenie, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pretože bez toho určenia je jeho právne postavenie neisté a jeho práva ohrozené. Dôkazom je aj uvedené konanie žalovaného, ktorý je momentálne evidovaný ako vlastník nehnuteľnosti. Žalobca navyše zistil, že o nehnuteľnosti má záujem aj štát, pretože sa nachádza v lokalite nového priemyselného parku. Môže sa stať, že nehnuteľnosť bude vyvlastnená, resp. prevedená zo žalovaného na štát a následne na investora, tak ako to vyplýva z investičnej zmluvy, pričom vzniká právna neistota pre štát aj investora vo veci, kto je skutočným vlastníkom a môže byť ohrozený aj verejný záujem.

Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť. Namietal absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 39 a OZ, keď žalobca využil neskúsenosť a dôverčivosť žalovaného. ďalej uviedol, že žalovaný nie je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti podľa katastra nehnuteľností. Žalovaný predal predmetný pozemok spoločnosti MH Invest, s.r.o., ktorá ho predala spoločnosti MH Invest II s.r.o. Žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníctva, keďže predmetné rozhodnutie by neprinieslo žiadnu zmenu v právnom stave. Poukazuje na rozhodnutie NS SR zo dňa 26.9.2013, sp. zn. 7Cso 172/2012.

Žalobca návrhom a jeho doplnením následne navrhol, aby súd pripustil zmenu žaloby tak, že bol výlučným vlastníkom pozemku registra „C“ v katastrálnom území G., obec G., I. J. F. A. K. XXXX, ostatné plochy o výmere 609 m² ku dňu jeho vyvlastnenia na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18.8.2016 Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky, č. OU-NR-OVBP2-2016/032185-53 v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10.10.2016 č. 24929/2016/B624-SV/64203/To. Návrh odôvodnil tým, že na základe kúpnej zmluvy č. 30203/5123/2015/Lužianky/007/2962 bola ako vlastník pozemku zapísaná do katastra nehnuteľností spoločnosť MH Invest s.r.o. a na základe kúpnej zmluvy č. 20160027 spoločnosť MH Invest II s.r.o.. Právoplatnosťou uvedeného rozhodnutia došlo okrem iného k vyvlastneniu pozemku v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o. a náhrada za vyvlastnenie je uložená do úschovy na Okresnom súde Nitra. Pretože má za to, že kúpna zmluva, ktorú uzavrel so žalovaným je platná a na jej základe nadobudol vlastnícke právo k pozemku, sú následné prevody nulitné z dôvodu ich rozporu so zásadou nemo plus iuris transfere ad alium protest quam ipse habet. Vzhľadom na zápis informatívnej poznámky o súdnom konaní o určení vlastníckeho práva k pozemku je vylúčené, aby boli nadobúdatelia dobromyseľní. Má preto za to, že vyvlastnené bolo jeho vlastnícke právo k pozemku a teda jemu má byť vyplatená náhrada za vyvlastnenie. Pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie musí preukázať, že bol vlastníkom pozemku ku dňu jeho vyvlastnenia, ktorú skutočnosť môže preukázať iba určujúcim rozsudkom súdu, čím preukazuje svoj naliehavý právny záujem na určení požadovanom zmenenou žalobou. Pretože právoplatnosťou rozhodnutia o vyvlastnení sa stala vlastníkom pozemku spoločnosť MH Invest s.r.o. bez ohľadu na to komu bolo vlastnícke právo vyvlastnené, nemôže sa už domáhať určenia, že je vlastníkom pozemku, pretože spoločnosť MH Invest II s.r.o. ako aj MH Invest s.r.o. nadobudli pozemok v čase, keď v katastri nehnuteľností bola zapísaná poznámka o tomto súdom konaní, tak výrok právoplatného rozsudku v tomto konaní bude záväzný pre obe spoločnosti podľa § 228 ods. 2 CSP bez ohľadu na skutočnosť, či boli stranou tohto sporu. Predložil kúpnu zmluvu uzavretú medzi ním a žalovaným, medzi žalovanou a spoločnosťou MH Invest s.r.o., medzi spoločnosťou MH Invest s.r.o. a spoločnosťou MH Invest II s.r.o., výpisy z centrálného registra zmlúv, rozhodnutia o vyvlastnení a aktuálny výpis z listu vlastníctva. Súd uznesením zo dňa 6.8.2018, č. k. 15C/127/2016-109 zmenu žalobného návrhu v súlade s návrhom žalobcu a jeho doplnením pripustil, pretože výsledky doterajšieho konania mohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní na podanej žalobe trval s odôvodnením, že žalobca nadobudol vlastnícke právo na základe platne uzatvorenej kúpnej zmluvy so žalovaným. Následne došlo k vyvlastneniu a keďže bola uzatvorená platná zmluva. Žalobca má za to, že bol jej vlastníkom ku dňu vyvlastnenia. Žalobca rozhodnutie o vyvlastnení napadol správnu žalobou, o ktorej toho času nie je rozhodnuté. Konanie sa vedie na KS v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016. Navrhol prerušiť toto konanie do rozhodnutia v tejto veci. Dôvodom nezákonnosti je nedodržanie subsidiarity vyvlastnenia podľa zákona o vyvlastňovaní. Do dnešného dňa žalobcovi nebola vrátená kúpna cena zo strany žalovaného a nebola mu vyplatená ani náhrada za

vyvlastnenie pozemkov. Finančná náhrada za vyvlastnenie je uložená v úschove tunajšieho súdu pod sp. zn. 12U/4/2016. Doterajšia rozhodovacia činnosť súdu je taká, že žaloby boli zamietané z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu. Z tohto dôvodu bola podaná aj žiadosť o vydanie úschovy, aj táto však bola odmietnutá z toho dôvodu, že prebiehajú konania o určení vlastníckeho práva. Žalovaný nie je účastníkom konania v konaní o úschove, preto je v tomto konaní pasívne vecne legitimovaný a žalobca má naliehavý právny záujem na určení vlastníctva. Tvrdenia žalovaného o dôvodoch neplatnosti sú nepreukázané, nepravdivé a účelové. Snaží sa s nimi zvrátiť svoje rozhodnutie, ktoré sa mu už s odstupom času nejaví ako ekonomicky výhodné. Nič to však nemení na tom, že v čase podpisu zmluvy vedel, čo podpisuje a s obsahom zmluvy vyjadril svoj súhlas svojím podpisom. V konaní nebolo preukázané, že by existoval nedostatok vôle podpísať predmetnú kúpnu zmluvu. Podpis žalovaného ako predávajúceho bol overený notárom a pokiaľ by kúpna zmluva nebola jasným, určitým a zrozumiteľným právnym úkonom, notár by podpis overiť nemohol. Žalobca pre úplnosť uviedol, že oslovil okolo 2500 vlastníkov pôdy, z toho len cca 70 vlastníkov zmluvy podpísalo. Žalobca ich k podpisu zmluvy nijako nenútil, postupoval prostredníctvom sprostredkovateľov na základe zmlúv o sprostredkovaní, pričom žiadny právny predpis takýto postup nezakazuje, ani nie je potrebné, aby bol osobne prítomný pri každej transakcii. Plnomocenstvá sprostredkovateľom udelené neboli, pretože zmluvy, aj táto konkrétna, bola podpísaná žalobcom, a takto bola predložená aj žalovanému. Ten mal dostatok času si zmluvu prečítať a v prípade výhrad k takémuto postupu mohol svoj súhlas odoprieť. Nie je pravdivé tvrdenie, že žalobca sa pojednávania nezúčastňuje, nakoľko jeho výsluch nebol nikdy navrhovaný zo strany žalovaných a ani z jeho strany, nakoľko je považovaný za nadbytočný, a to z dôvodu, že v konaní bola predložená písomná kúpna zmluva, ktorú nesporne obe strany podpísali a jej platnosť je spochybňovaná len účelovo. Zdôrazňuje, že kúpna zmluva bola podpísaná dňa 17.6.2015, kedy predkupné právo ešte ani neexistovalo, takže nemôže znamenať, že kúpna zmluva je neplatným právnym úkonom. Čo sa týka prípadných následkov vecného predkupného práva, poukazuje na § 603 ods. 3 OZ, v zmysle ktorého keď sa predkupné právo poruší, osoba oprávnená z predkupného práva sa môže domáhať nadobudnutia veci od nadobúdateľa. Zdôrazňuje, že predkupné právo v tomto prípade v čase uzavretia zmluvy ani neexistovalo. Najvyšší súd SR v administratívnych konaniach v obdobných veciach nikdy nespojil s predkupným právom následok absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Čo sa týka neprimeranosti ceny a poukazu na nález ÚS, v tejto veci sa nejedná o posudzovanie merita veci, ale jednalo sa len o rozhodovanie o náhrade trov konania v zastavených konaniach, preto je vylúčené, aplikovať jeho závery na prejednávajúcu vec. Žalobca navrhol, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel. Pre prípad úspechu si uplatnil náhradu trov konania.

Právny zástupca žalovanej na pojednávaniach namietal, že podaná žaloba považuje v celom rozsahu za nedôvodnú, a to jednak z nedostatku právneho záujmu na požadovanom určení z dôvodu, že žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný, pretože nie je ako vlastníč sporných nehnuteľností vedený v kat. nehnuteľností a žaloba mala smerovať voči vlastníčkovi spornej nehnuteľnosti. Počas konania došlo k vyvlastneniu spornej nehnuteľnosti a teda žalobca podanou žalobou nemôže zmeniť zmenu zápisu vlastníckych práv, a tak aj z tohto dôvodu nemá naliehavý právny záujem. Pokiaľ odvodzuje naliehavý právny záujem vyplatením úschovy za predmet sporu, ktorá je zložená na súde, jediným účinným prostriedkom je dožadovať sa vyplatenia náhrady v tomto konaní, tak ako to v konaní konštatoval KS v Nitre v konaniach s obdobným skutkovým a právnym základom. Nakoľko žaloba o planení má prednosť pred určovacou žalobou. Okrem toho považuje zmluvu za absolútne neplatnú. A to jednak z dôvodu rozporu so zákonom, z dôvodu priečenia sa s dobrými mravmi, porušenia predkupného práva štátu, nedostatku vôle žalobcu uzatvoriť kúpnu zmluvu, ktorú odvodzujeme tým, že žalobca napriek skutočnosti, že v jeho mene bolo uzatváraných množstvo kúpnych zmlúv, sa ani v jednom prípade osobne nezúčastnil na procese uzatvárania, ani v jednom prípade s predávajúcimi osobne nekomunikoval, nedostavil sa ani na jedno súdne pojednávanie za účelom jeho výsluchu, napriek predvolaniam, taktiež nebolo preukázané ani plnomocenstvo žalobcu k uzatvoreniu kúpnych zmlúv a preto sa domnieva, že nemal záujem nadobudnúť nehnuteľnosti do svojho vlastníctva. V neposlednom rade poukazuje na neplatnosť z dôvodu úžery, na ktorú poukazovali aj vo vyjadreniach k žalobe. K neprimeranosti ceny poukazuje na nález ÚS SR I. ÚS/544/2019 zo dňa 28.7.2020, ktorým v bodoch 28-29 odôvodnenia konštatuje, že „okolnosti prípadu sú ÚS z jeho činnosti známe, vývoj veci i porovnanie protihodnoty potvrdil záver, že kúpna zmluva medzi právnom predchodkyňou - žalobkyňou a žalovanou bola zjavne v rozpore so zákonom, dobrými mravmi“. Dňa 8.7.2015 bolo schválené osvedčenie o významnej investícii vládou SR, čím vzniklo predkupné právo štátu k predmetu sporu a zmluvná voľnosť žalovaného nakladať s predmetom sporu bola obmedzená priamo zo zákona. Následne

bolo preukázané v správnom konaní o povolení vkladu vlastníckeho práva medzi stranami sporu, že štát si svoje predkupné právo k týmto parcelám uplatnil a nakoľko bolo toto právo štátu obídene, je kúpna zmluva absolútne neplatná aj z dôvodu rozporu so zákonom. Žalobca sa vlastníkom spornej nehnuteľnosti nikdy nestal. Návrh na vklad vlastníckeho práva v prospech žalobcu bol opätovne zamietnutý rozhodnutím pod V-5545/2015-32 zo dňa 29.4.2019, a toto rozhodnutie je právoplatné. Čo sa týka úžery, poukazuje na svoje písomné vyjadrenia. Skutočnosť o absolútnej neplatnosti zmlúv, ktoré obchádzajú zákonné právo štátu, bola konštatovaná napr. v rozhodnutí NS SR sp. zn. 10Sžrk/19/2018 alebo v rozhodnutí 10Sžrk/7/2018. Obe zo dňa 21.11.2018. Inak bola NS SR konštatovaná dodatočná nemožnosť plnenia v prípade, ak by vzniklo predkupné právo štátu dodatočne až po uzavretí sporných zmlúv. To, že výsluch žalobcu nebol navrhovaný ako dôkaz nie je pravdou, navrhovali ho aj oni v iných ich konaniach. V podstate s poukazom na písomné vyjadrenia a na to, na čo poukázali na dnešnom pojednávaní a v súlade s rozhodovacou praxou OS Nitra ako prvoinštančného súdu, ako aj KS v Nitre ako súdu odvolacieho, ktorý vo všetkých skutkovo a právne totožných veciach zamietol žalobu žalobcu ako nedôvodnú, a preto navrhuje súdu, aby túto žalobcu v plnom rozsahu zamietol.

Po vykonanom dokazovaní prvoinštančný súd zistil, že medzi žalobcom ako kupujúcim a žalovaným ako predávajúcim bola dňa 8.7.2015 uzatvorená kúpna zmluva, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. G., obec G., I. J., zapísaných na LV č. XXXX, parcely registra „C“ parc. č. XXXX - orná pôda o výmere 609 m² za kúpnu cenu 609 eur. Návrh na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bol Okresnému úradu Nitra, katastrálny odbor doručený dňa 9.7.2015. Žalovaný od kúpnej zmluvy odstúpil. Žalovaný ako predávajúci predmetnú spornú nehnuteľnosť previedol kúpnu zmluvou na spoločnosť MH Invest s.r.o., so sídlom Bratislava, Trnavská cesta 100 za kúpnu cenu 9201,99 eura, svedčí o tom kúpna zmluva, aj výpis z LV č. XXXX. Následne spoločnosť MH Invest s.r.o. previedla nehnuteľnosť na spoločnosť MH Invest II s.r.o., ktorá bola zapísaná ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti v podiele 1/1. Predmetná nehnuteľnosť bola vyvlastnená rozhodnutím o vyvlastnení zo dňa 18.8.2016 Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky, č. OU - NR - OVBP2-2016/032185-53 v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10.10.2016, č. 24929/2016/B624-SV/64203/ To. Na základe rozhodnutia o vyvlastnení, prešlo vlastnícke právo k nehnuteľnosti na spoločnosť MH Invest s.r.o.

Prvoinštančný súd konštatoval, že žalobca na pojednávaní navrhol konanie prerušiť do právoplatného skončenia veci vedenej na KS v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016, predmetom ktorého je správna žaloba proti rozhodnutiu o vyvlastní pozemkov. Konanie o neplatnosť vyvlastnenia sp. zn. 11S/259/2016 nie je skončené. Podľa prvoinštančného súdu ani zrušením vyvlastňovacieho rozhodnutia by sa žalobca nestal vlastníkom nehnuteľnosti. Ak by bolo zrušené vyvlastňovacie rozhodnutie bola by zrušená aj časť o úschove, teda inštitút, na ktorý žalobca s pohľadu svojho nároku poukazuje. V teoretickom prípade zrušenia vyvlastňovacieho rozhodnutia by sa chcel domáhať žalobca vlastníctva k nehnuteľnosti, zjavne by tak nemal naliehavý právny záujem na určení, že bol vlastníkom v minulosti. Uvedené neskončené konanie nemá vplyv na rozhodnutie v tejto veci, súd nevidel dôvod na prerušenie konania, a z tohto dôvodu návrh na prerušenie konania zamietol podľa § 162 ods. 3 CSP. V predmetnom konaní sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti ku dňu vyvlastnenia z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnenie, preto v prípade zrušenia vyvlastňovacieho rozhodnutia by bola takáto žaloba zrejme nedôvodná.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj citované zákonné ustanovenia súd prvej inštancie žalobu zamietol pretože dospel k názoru, že žalobca na podanej žalobe nemá naliehavý právny záujem. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa meritom veci súd ďalej ani nezaoberal a k argumentom týkajúcim sa predmetu sporu sa súd z týchto dôvodov ani nevyjadruje. Čo sa týka nedostatku naliehavého právneho záujmu, žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pretože aj keby bol žalobca v konaní úspešný, neprinieslo by to žiadnu zmenu v právnom stave ohľadne predmetnej nehnuteľnosti, či sporných strán. Civilný sporový poriadok výslovne stanovuje, čoho sa môže žalobca domáhať, teda aké sú prípustné druhy žalôb z hľadiska obsahu petitu. Žalobou možno uplatniť pozitívne alebo negatívne určenie, či tu právo je alebo nie je. Žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno, spočívajúce

v povinnosti preukázať, že na určenie právneho vzťahu alebo práva, v čase rozhodovania súdu, má naliehavý právny záujem. Tento je daný spravidla v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia, a ak právne postavenie žalobcu by bez takéhoto určenia bolo neisté. Žaloba podaná žalobcom je v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia žalobou určovacou a žalobca sa jej môže domáhať len vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej neistoty medzi stranami sporu, ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť a právne postavenie žalobcu je ohrozené, pričom ani jedna z týchto podmienok podľa názoru súdu splnená nie je. Žalovaný previedol nehnuteľnosť spoločnosti MH Invest s.r.o. pričom mu vyplatená kúpna cena. Spoločnosť MH Invest s.r.o. previedla nehnuteľnosť spoločnosti MH Invest II s.r.o., následne bola nehnuteľnosť vyvlastnená právoplatným rozhodnutím vyvlastňovacieho orgánu. Ako vlastníak nehnuteľnosti je v katastri evidovaná spoločnosť MH Invest, s.r.o. (aktuálne č. LV XXXX, k. ú. G.). Daný stav nie je možné zmeniť podanou žalobou na určenie vlastníctva, bez toho, aby nebol stranou sporu takéhoto konania subjekt, ktorý ako vlastníak nehnuteľnosti je zapísaný v katastri nehnuteľností. Nadobudnutie vlastníctva vyvlastnením je osobitný druh nadobudnutia vlastníctva, ktoré nie je odvodené od práv právneho predchodcu. Aktuálny evidovaný vlastníak nehnuteľnosti nie je právnym nástupcom žalovaného. Tu súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/25/2016 zo dňa 11.3.2015, podľa ktorého rozsudok v zmysle § 159 ods. 2 O.s.p. (teraz § 228 ods. 1 CSP) o určenie vlastníctva je záväzný len pre účastníkov konania, môže byť predpokladom pre vykonanie zmeny v zápise vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, len ak účastníkmi konania boli všetky osoby aktuálne (v čase rozhodovania) zapísané v katastri ako vlastníci. Žalobca nemá naliehavý právny záujem na podaní žaloby ani z dôvodu uplatňovania si náhrady za vyvlastnenie, pretože žalovaný mal vyplatenú kúpnu cenu a úschova náhrady za vyvlastnenie sa týka vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest s.r.o. a MH Invest II s.r.o. Žalobcovi by ani v prípade vyhovenia žalobe nevznikol zákonný nárok na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie. Súd pripustil zmenu žaloby, pričom žalobca ani po zmene žaloby nemá naliehavý právny záujem aj vzhľadom na to, že podľa § 137 písm. c/ CSP súd rozhoduje, či tu právo je alebo nie je a nie o tom či tu právo bolo alebo nebolo. Nejde o žalobu, ktorá rieši aktuálnu otázku. Žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy, ale pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupné právo štátu bolo následne uplatnené), nikdy žalobca nebol a ani nemohol byť zapísaný ako vlastníak predmetnej nehnuteľnosti, t. j. nenadobudol ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo. Obdobne vec posúdil aj Krajský súd v Nitre v konaní 8Co/297/2018, ktorý konštatoval, že takto podaná žaloba podľa názoru odvolacieho súdu nie je účinný procesný nástroj ochrany práva žalobcu a bez tohto určenia jeho právo nebude ohrozené a nestane sa neistým; ním tvrdené vlastnícke právo v správnom konaní nebolo akceptované, pretože o náhrade za vyvlastnenie bolo rozhodnuté tak, že patrí vlastníkovi pozemku MH Invest II., s.r.o., Bratislava, ktorý ju mal previesť na účet spoločnosti MH Invest s.r.o., Bratislava. Súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Sžrl/3/2018 zo dňa 8.5.2018, v odôvodnení ktorého sa uvádza, že zmluvná voľnosť vlastníkov pozemkov, ku ktorým sa viaže zákonné predkupné právo štátu (§ 3 ods. 5 zák. č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja tieto prednostne ponúknuť na kúpu štátu. Neprihliadnutie katastrálneho úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva z kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností na existenciu inštitútu zákonného predkupného práva štátu, ktoré obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného subjektu, je v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. a to i vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo ex lege až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností (rozhodnutie 8Co/297/2018 - 330, bod 13). Účelom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastníak v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok. Žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie, žalobca touto žalobou nesleduje zosúladenie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom - zápis jej vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti, ale ide mu len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná; žalobný nárok na plnenie by konzumoval aj určovací žalobný nárok, prípadne sa domáhať určenia, komu tvrdená náhrada za vyvlastnenie patrí. Ani úspech žalobcu v správnych konaniach by neprinesol zmenu v právnom stave ohľadne predmetnej nehnuteľnosti, keďže vzhľadom na vyvlastnenie by už nebolo možné žalobcu zapísať ako vlastníka nehnuteľnosti a nezmenilo by to názor súdu, že žalobca nemá na podanej žalobe naliehavý právny záujem a neodstránil by sa tým ani nedostatok pasívnej vecnej legitimácie na strane žalovaného.

Prvoinštančný súd poukázal na vecnú legitímáciu. Poukázal na rozhodnutie NS SR zo dňa 27.1.2021, sp. zn. 1Cdo/36/2020, ktorým bolo dovolanie žalobkyne v skutkovo zhodných veciach odmietnuté, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že v prejednávanej veci bola nepochybne otázkou zásadného právneho významu otázka existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na predmetnom určení, ktorá mala vplyv na výsledok odvolacieho konania – zamietnutí žaloby. Jej právne posúdenie (vyriešenie) odvolacím súdom záviselo od posúdenia viacerých podstatných okolností vyplývajúcich zo skutkového stavu veci. Dovolací súd za smerodajné považoval závery odvolacieho súdu: a/ vklad do katastra spornej nehnuteľnosti bol na základe protestu prokurátora z 22. októbra 2015 zrušený, toto správne rozhodnutie nebolo súdmi správneho súdnictva zrušené. Dôsledkom zrušenia tohto vkladu bolo obnovenie vlastníckeho práva žalovanej; b/ Okresný úrad, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím z 18. augusta 2016 vyvlastnil vlastnícke právo vlastníka spoločnosti MH Invest, s.r.o., ktorá nadobudla právo spornej nehnuteľnosti originálnym spôsobom; c/ určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti bolo ku dňu vyvlastnenia, teda išlo o deklarovanie vlastníckeho stavu do minulosti. Nešlo o žalobu, ktorá rieši aktuálnu otázku; d/ žalobkyňou tvrdené vlastnícke právo v správnom konaní nebolo akceptované z dôvodu, že o náhrade za vyvlastnenie bolo rozhodnuté tak, že patrí vlastníčkovi spoločnosti MH Invest, s.r.o.; e/ v danom prípade nejde ani o prípad určovacej žaloby ako prostriedku ochrany už porušeného práva, pretože žalobkyňa touto žalobou nesleduje zosúladienie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom (zápis jej vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti), ale ide jej len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd na podklade viacerých skutkových zistení a v súvislosti s nimi prijatých právnych záverov, dospel k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na predmetnom určení. V dovolaní žalobkyňou namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ňou vymedzených právnych otázok, by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 CSP iba vtedy, ak by výsledok riešenia týchto otázok (posúdenia a vyhodnotenia) predstavoval jediný a výlučný dôvod pre ktorý bolo v spore rozhodnuté v jej neprospech. Nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobkyne na predmetnom určení bol odvolacím súdom preukázaný viacerými skutkovými zisteniami (bod. 28.2. tohto odôvodnenia). So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnych otázok, od vyriešenia ktorých reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; v dôsledku čoho prípustnosť ich dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nevyplýva.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovanému súd náhradu trov konania priznal v plnej výške, nakoľko vo veci mal plný úspech, pričom v sporových konaniach sa uplatňuje zásada úspechu, teda strana, ktorá mala v konaní plný úspech, čo je v tomto prípade žalovaný, keďže žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá, má právo na náhradu trov konania proti neúspešnej strane a v konaní neboli zistené žiadne výnimočné dôvody hodné osobitného zreteľa ani v okolnostiach danej veci, ani u strán sporu a to s poukazom na ustanovenie § 257 CSP.

Proti tomuto rozsudku vo výrokoch o zamietnutí žaloby (a závislom výroku o náhrade trov konania) podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Uviedla, že v priebehu konania bol v dôsledku zmeny skutkových okolností podaný návrh na zmenu žaloby, ku zmene skutkového stavu došlo následkom vyvlastnenia Pozemkov na základe vyššie uvedeného rozhodnutia Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o., IČO: 36 724 530, so sídlom: Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava (ďalej len „MH Invest, s.r.o.“). Rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odbor štátnej stavebnej správy. Súd tento návrh Žalobcu na zmenu žaloby pripustil. Súd následne v napadnutom Rozsudku dospel k záveru, že dôsledku rozhodnutia správneho orgánu nedošlo k prevodu vlastníctva a tak Žalobca nemôže byť vlastníkom Pozemkov ani ku dňu ich vyvlastnenia.

Odôvodnenie súdu je nedostatočné a nepresvedčivé, pretože sa v ňom nenachádzajú jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky relevantné právne a skutkové otázky. Súd nesprávne právne posúdil otázku naliehavého právneho záujmu a na základe vykonaných dôkazov dospel nielen k nesprávnym skutkovým zisteniam, ale tieto i nesprávne právne posúdil.

Spoločnosti MH Invest II. s.r.o. bola uhradená len časť náhrady vo výške 46.002,33- EUR, avšak náhrada vo výške 858555,27,- EUR bola uložená do úschovy Okresného súdu v Nitre, práve z dôvodu prebiehajúcich konaní o určenie vlastníctva. Nemôže teda obstať argument, že vlastnícke právo žalobcu nebolo akceptované. Správny orgán rozhodol o vyvlastnení, ale nerozhodol o vyplatení náhrady do skončenia konania o určenie vlastníctva.

Z rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18.8.2016 vyplýva, že zložiteľ nemohol splniť povinnosť uhradiť náhradu za vyvlastnené pozemky, pretože sú odôvodnené pochybnosti kto je veriteľom a to kvôli prebiehajúcim súdnymi konaniami ohľadne nehnuteľností, medzi ktoré patrí i Pozemok. Je zrejmé, že finančné prostriedky boli reálne zložené do úschovy súdu a dosiaľ nedošlo k ich vyplateniu, zmenou žaloby Žalobca reagoval na situáciu, ktorá by mohla byť pre neho pre vyvlastnenie (ako objektívnu príčinu) nepriaznivá a mohla by viesť k zamietnutiu návrhu.

Nesprávnym je aj záver súdu, že pokiaľ nedošlo k zápisu vlastníckeho práva do katastra v dôsledku predkupného práva štátu (pričom odkázal na rozsudok NS SR sp. zn. 6 Sžrk/3/2018 zo dňa 8.5.2018), nedošlo k nadobudnutiu vlastníctva. Zmluva je platná a účinná dňom jej podpisu (pokiaľ nie je stranami dohodnutý iný dátum účinnosti), rozhodnutie o vklade nie je rozhodnutím s ktorým by zákon spájal účinnosť zmluvy, je potrebné rozlišovať záväzkovoprávne a vecnoprávne účinky, pričom záväzkovoprávne účinky znamenajú, že je možné sa domáhať, aby si strany splnili svoje povinnosti zo zmluvy. Finančné prostriedky boli zložené do úschovy Okresného súdu Nitra sp. zn. 12U/4/2016. Zložením týchto finančných prostriedkov došlo k splneniu zväzku vyvlastniteľom. Z ustanovenia § 6 ods. 6 Zákona o vyvlastnení vyplýva, že pokiaľ nie je zrejmé, kto je vlastníkom, je vyvlastniteľ povinný zložiť finančné prostriedky do úschovy súdu. Vyplatenie náhrady v posudzovanom prípade závisí od výsledku konania o vlastníctve vyvlastneného Pozemku. Pokým by konanie o určenie vlastníctva neprebiehalo, tak by žiaden dôvod pre úschovu finančných prostriedkov neexistoval, nakoľko tie by boli vyp1atené vyvlastnenému (MH Investu II, s.r.o.). Z rozhodnutia o vyvlastnení je zrejmé, že k takémuto vyplateniu náhrady nedošlo. Účastníkmi vyvlastňovacieho konania bol Žalobca i Žalovaný práve v dôsledku prebiehajúceho konania. Z týchto dôvodov nemôže obstať záver, že Žalobca na požadovanom určení nemá naliehavo právny záujem. Žalobca v návrhu na zmenu žaloby uviedol, že v čase podania žaloby bol na LV zapísaný ako vlastník Žalovaný a to napriek tomu, že Pozemok predal Žalobcovi kúpnu zmluvou. Následne došlo k prevodu pozemku zo Žalovaného na spoločnosť MH Invest, s.r.o. Medzi MH Invest, s.r.o. a MH Invest II., s.r.o. došlo k prevodu Pozemku, ktorý bol následne vyvlastnený v prospech MH Invest s.r.o. Rozhodnutie o vyvlastnení bolo napadnuté správnu žalobou o.i. z dôvodu obchádzania Zákona o vyvlastňovaní, pričom konanie prebieha na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016. V návrhu na zmenu žaloby Žalobca špecifikoval, prečo nie je možné v konaní určiť vlastnícke právo s tým účinkom, aby bolo spätne zapísané do katastra nehnuteľností, avšak je potrebné určiť kto bol vlastníkom ku dňu vyvlastnenia. Súd sa s touto argumentáciou vôbec nevysporiadal, opätovne poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/25/2016 zo dňa 11.3.2015, ktoré však vychádzalo z odlišného skutkového stavu. Žalobca zdôrazňuje, že rozhodnutie má pre neho význam spočívajúci aj odstránení právnej neistoty. Výrok súdu má pre neho význam v aktuálnom čase, keďže pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie je potrebné rozhodnutie súdu (vyriešenie otázky vlastníctva).

Záver súdu, že žalobca sa vlastníkom nestal, lebo jeho vlastnícke právo nebolo zapísané z dôvodu predkupného práva štátu je nesprávnym a znamená vo svojej podstate odopretie spravodlivosti. Tiež znamená odklon od ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít a teda je v rozpore s čl. 2 ods. 2 CSP. Zmluva je platná a účinná dňom jej podpisu (pokiaľ nie je stranami dohodnutý iný dátum účinnosti), rozhodnutie o vklade nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal účinnosť zmluvy. Záväzkovoprávne účinky znamenajú, že je možné sa domáhať, aby si strany splnili svoje povinnosti zo zmluvy. Tento záver

vyplýva z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, predovšetkým z rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 124/2003.

Žalobca dodal, že existencia konania o úschovách ešte neznamená, že by naliehavý právny záujem v prejednávanej veci nebol daný. Žalobca zdôrazňuje, že konanie o určenie vlastníckeho práva začalo skôr. Vzhľadom na veľké množstvo účastníkov je efektívnejšie a hospodárnejšie, aby boli sporné otázky vyriešené vzhľadom na veľké množstvo účastníkov je efektívnejšie a hospodárnejšie, aby boli sporné otázky vyriešené v konaniach o určenie (vedie sa viacero obdobných konaní, ktorých predmetom sú jednotlivé vyvlastnené prostredníctvom možno dosiahnuť výsledok účinnejším spôsobom. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, akým spôsobom bude určujúci výrok pre Žalobcu užitočný, z čoho nesporne vyplýva, že existuje naliehavý právny záujem na určení. Uviedol, že súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp zn. 1Cdo/36/2020, ktorým bolo dovolanie v skutkovo zhodných veciach odmietnuté, pričom odcitoval jeho závery. Žalobca sa nestotožňuje s rozhodnutím Najvyššieho súdu a jeho záverom že právne posúdenie nemôže znamenať porušenie práv účastníka konania. Nakoľko keď súd dospeje k (nesprávne) záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu, nedôjde k posudzovaniu merita veci a teda účastník konania nemôže uplatňovať svoje procesné práva (môže ich uplatňovať len formálne, súd sa nimi nezaobráva v materiálnom zmysle). Rozporuplne vyznieva aj poukaz súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžrk/3/2018, keďže súd napriek svojmu záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu vec posudzuje meritórne ohľadne následkov spojených s predkupným právom.

Naliehavý právny záujem v podstate nahrádza vecnú legitímáciu účastníkov. Pre úspech v spore nie je nutné, aby účastníci boli subjektmi práv a povinností, prípadne právneho vzťahu, ktoré majú byť určené, ale podmienkou je, aby žalobca mal naliehavý právny záujem na určení a to na určení proti označenému žalovanému. Takýto záver vyplýva napr. z Uznesenia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/25/2015 zo dňa 11.3.2015, ktorý pojednával o určovacej žalobe. Žalobca zdôraznil, že v konaní poukazoval na ustanovenie § 228 ods. 2 CSP, ktorý záväznosť právoplatného rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnosti bez ďalšieho rozširuje i na ďalšie osoby, ktoré nie sú stranami sporu. Z uvedeného vyplýva, že ak by bol právoplatný rozsudok o určení vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti v tomto konaní v zmysle § 228 ods. 2 CSP záväzný i pre spoločnosť MH Invest s.r.o. a spoločnosť MH Invest 11 s.r.o., nemožno žalobu zamietnuť z dôvodu, že by Žalobca nemal naliehavý právny záujem na navrhovanom určení alebo že by Žalovaný nebol pasívne vecne legitimovaný, nakoľko skutočnosť, či je spoločnosť MH Invest II s.r.o. stranou v konaní nie je v tomto prípade relevantná. Navrhol, aby odvolací súd žalobe vyhovel a zmenil napadnutý rozsudok.

K odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný tak, že napadnutý rozsudok zodpovedá požiadavkám vyplývajúcich z ust. § 220 ods. 2 CSP na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia. Súď nemôže určiť vlastnícke právo žalobcu k spornej nehnuteľnosti, nakoľko sa žalobca vlastníkom spornej nehnuteľnosti nikdy nestal. Prvotné rozhodnutie správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva žalobcu bolo zrušené na základe rozhodnutia o vyhovení protestu prokurátora, ktorý namietal, že správny orgán neprihliadol na existenciu zákonného predkupného práva štátu. Prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti má dve fázy. Zmluva, na základe ktorej má dôjsť k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je platná po podpísaní jej účastníkmi (ak nie sú iné dôvody jej absolútnej neplatnosti). Ale k nadobudnutiu vlastníckeho práva dochádza až vkladom do katastra nehnuteľností, na základe rozhodnutia správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva, ktorý má konštitutívne účinky. To znamená, že platná zmluva (to neplatí v prípade absolútne neplatnej kúpnej zmluvy) o prevode nehnuteľnosti je len prvým právnym krokom a sama osebe bez ďalšieho právneho úkonu ešte nemá za následok nadobudnutie, resp. prevod vlastníckeho práva. Musí k nej pristúpiť ďalšia právna skutočnosť vklad do katastra nehnuteľností. Až vkladom do katastra nehnuteľností sa nadobúda vlastníctvo a zmluva sa stáva účinnou. V súvislosti s vyššie uvedeným považujeme za správny záver súdu, že žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný a žaloba nie je voči nemu dôvodná. Nutnosť žalovať osoby zapísané v katastri nehnuteľností ako žalovaných v prípade žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je potvrdená aj ustálenou judikatúrou súdov. Nemožno sa stotožniť ani s názorom žalobcu, že kúpna zmluva uzatvorená medzi stranami sporu je platná a účinná a jej záväzkovoprávne účinky trvajú aj naďalej. Vznikom zákonného predkupného práva štátu podľa § 3

ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z., ktoré vzniklo k predmetu sporu dňa 8.7.2015 schválením osvedčenia o významnej investícii vládou SR bola zmluvná voľnosť žalovaného obmedzená priamo zo zákona. Žalovaný bol, vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva a účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z. z., ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva Slovenskej republiky, povinný ponúknuť pozemok prednostne štátu. Ak predkupné právo štátu vzniklo po uzatvorení kúpnych zmlúv, nastali okolnosti brániace realizácii predmetu zmluvy, čím sa plnenie zo zmluvy stalo objektívne nemožným. Zákonné predkupné právo na základe § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. spôsobuje s účinkom nepravej retroaktivity dodatočnú právnu nemožnosť plnenia zmluvy o prevode nehnuteľnosti a povinnosť žalovaného plniť tak zanikla, čím zanikol aj záväzkovo-právny vzťah medzi stranami sporu. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Vo veci sa vyjadril intervenient na strane žalovaného súhlasne, resp. v zhode so záverom prvoinštančného súdu o vecnej správnosti napadnutého rozsudku.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nebolo dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutej žalobe podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

Civilný sporový poriadok, ktorý bol prijatý zákonom č. 160/2015 Z. z. a nadobudol účinnosť 1.7.2016, vychádza z princípu aplikácie procesných noriem v ňom obsiahnutých na všetky konania, teda aj na tie, ktoré boli začaté pred dňom jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

26. Odvolací súd konštatuje, že žalobkyňa v odvolaní namietala nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie spočívajúci v nedostatku odôvodnenia, keďže sa podľa jej názoru nedostatočne vysporiadala s argumentáciou tvrdenou počas celého konania, resp. na ňu ani nereagoval. V dôsledku uvedeného považuje rozhodnutie za nepreskúmateľné a arbitrárne.

Odvolací súd v tomto smere konštatuje, že uvedená námietka odvolateľky je neopodstatnená, pretože súd prvej inštancie svoje rozhodnutie, ktoré ho viedlo k zamietnutiu žaloby riadne zdôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP, pričom sa náležite vysporiadal so zisteným nedostatkom naliehavého právneho záujmu. Súd prvej inštancie citoval právne normy, o ktoré svoje právne závery oprel, poukazujúc pritom aj na rozhodnutia vydané v obdobnej právnej veci. Vzhľadom na uvedené neobstojí záver o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku, v nadväznosti na ktorú mal prvoinštančný súd odňať žalobkyňi právo na spravodlivý proces. Aj keď pre úplnosť možno povedať, že namietaná spojitosť medzi porušením práva na spravodlivý proces a výsledkom zákone neodôvodneného rozsudku podľa tvrdení odvolateľky súvisí skôr s vadou napadnutého rozsudku, ktoré podľa videnia žalobkyne nespĺňa náležitosti podľa § 220 ods. 1 a nasl. CSP.

28. Podľa čl. 2 ods. 1 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

29. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo (čl. 2 ods. 2 CSP).

30. Obsahom práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy SR) je umožniť každému, bez akejkoľvek diskriminácie, reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

31. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003).

32. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (sp. zn. I. ÚS 46/05, sp. zn. II. ÚS 76/07).

33. V tejto veci súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z dôvodu zistenia nedostatku pasívnej vecnej legitímácie a nedostatku naliehavého právneho záujmu. V dôsledku konštatácie existencie naliehavého právneho záujmu súd prvej inštancie teda skúmal aktívnu a pasívnu vecnú legitímáciu.

34. Podľa § 137 písm. c/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

35. Odvolací súd v rámci vecnej správnosti napadnutého rozsudku potvrdzuje záver súdu prvej inštancie ohľadne existencie naliehavého právneho záujmu tak, že považoval v danej veci za rozhodujúce, že žalobkyňou požadované určenie, že bola vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti ku dňu jej vyvlastnenia, by neprineslo žiadnu zmenu v právnom stave ohľadne predmetnej nehnuteľnosti, či strán sporu, vzhľadom na jej vyvlastnenie, v dôsledku čoho je v katastri evidovaná spoločnosť žalovaného 1/. Navyše, podľa § 137 písm. c/ CSP súd rozhoduje, či tu právo je alebo nie je, a nie do minulosti o tom, či tu právo bolo alebo nebolo, preto existencia alebo neexistencia právneho vzťahu alebo práva nemôže byť určovaná za dobu minulú, ani do budúcnosti, rozhodujúci je stav v dobe vyhlásenia rozhodnutia.

36. Cieľom žalobkyne bolo získanie náhrady za vyvlastnenie a nie spochybňovanie vlastníckeho práva žalovaného, preto nemožno povedať, že nebolo sa možné domáhať plnenia. Rovnako správne boli aj výroky súdu prvej inštancie o trovách konania vzhľadom na plný úspech žalovaného a intervenienta v spore.

37. Odvolací súd v súvislosti s právnym posúdením naliehavého právneho záujmu považuje za potrebné zdôrazniť, že žaloba o určenie vlastníckeho práva je v rámci pozemkového práva jednou z najfrekvencovanejších žalôb. Odhliadnuc však od samotnej podstaty sporu, je potrebné, aby žalobca splnil procesné podmienky, bez preukázania ktorých súd nebude vo veci samej konať. Podľa § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Ustanovenie § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku vychádza z doterajšieho ustanovenia § 80 písm. c/ OSP. Zachováva základné predpoklady

určovacej žaloby, ktorými sú vecná legitímácia a existencia naliehavého právneho záujmu. Jediným obmedzením je, že naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, ktoré však na danú vec nedopadá.

38. Zmysel zákonnej požiadavky naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je možné nájsť v chápaní určovacej žaloby ako prostriedku preventívnej právnej ochrany, ktorej účelom má byť vytvorenie pevného právneho základu pre právne vzťahy účastníkov sporu, odstránenie neistoty v postavení žalobcu a predídanie prípadným budúcim sporom. Pre posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu je významná i skutočnosť, či žalobcom nebola poskytnutá iná možnosť ochrany ich práv, ak výlučne žalovaná je aktívne legitimovaná na podanie žaloby na plnenie. Ústavný súd stanovil dve procesné kritéria, ktorých naplnenie vyzdvihuje intenzitu závažnosti veci nad rámec diskrečných oprávnení všeobecných súdov a signalizuje extrémnu úroveň vybočenia z tohto rámca. Prvým z nich je hmotnoprávny i procesný stav konkrétnej veci, za ktorého účastníkom neostáva nič iné, len aktivovať určovaciu žalobu ako „ultimum refugium“, teda posledné východisko obrany a následnej ochrany svojich práv. Druhým je potom situácia, kedy je účastník vystavený dlhotrvajúcej neistote z hľadiska ochrany svojich práv, resp. následkov, ktoré pre neho môže zmluva predstavovať (k tomu viď nálež Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1440/14).

39. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či teda podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972).

40. Predpokladom úspešnosti žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je, spočíva v tom, že strany majú vecnú legitímáciu a že na požadovanom určení je naliehavý právny záujem. Súd sa musí teda zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase jeho rozhodovania. Keďže určovacia žaloba je preventívneho charakteru a má miesto tam, kde je pomocou nej možné eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu a k príslušnej náprave nemožno dospieť inak, alebo keď účinnejšie než iné procesné prostriedky vystihuje obsah a povahu daného právneho vzťahu a práve jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu predstavujúcu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov. Tieto funkcie určovacej žaloby korešponujú práve s podmienkou, aby na určení práva alebo právneho vzťahu bol naliehavý právny záujem.

41. Odvolací súd poznamenáva, že súdna prax do 30. júna 2016 považovala za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ OSP aj žalobu o určenie (spolu) vlastníckeho práva. Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti takejto žaloby, musel byť naliehavý. Pri skúmaní existencie tohto záujmu išlo o posúdenie procesnej otázky, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva. Nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovacia žaloba nemôže obstať, a ktorý sám o sebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby“ (viď rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 98/2004, 1 Cdo 91/2006, 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011).

42. Ak v konkrétnom prípade nemožno očakávať, že ho určovacia žaloba bude plniť, nebude ani splnená podmienka naliehavého právneho záujmu. Platí pritom, že takýto záver sa neviaže iba na určovaciu žalobu ako takú, ale je logicky podmienený tiež tým, z akých právnych pomerov žalobca vychádza, akého konkrétneho určenia sa domáha a tiež voči komu žaloba smeruje. O splnenie uvedených podmienok naliehavého právneho záujmu možno uvažovať v prípade, ak navrhovaný výrok súdneho rozhodnutia bude spôsobilý vystihnúť úplný obsah hmotným právom vymedzeného vzťahu, čo logicky predpokladá, že bude záväzný pre všetky subjekty, a to len vtedy, ak všetky dotknuté subjekty budú aj stranami súdneho sporu, pretože výrok právoplatného rozsudku je v zmysle § 228 ods. 1 CSP je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak; podľa odseku 2 citovaného ustanovenia je výrok právoplatného rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnosti alebo o určení neplatnosti dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti záväzný aj pre osobu, ktorej sa týka návrh na povolenie vkladu vecného práva k nehnuteľnosti, ak bol návrh podaný v čase, keď v katastri nehnuteľností bola zapísaná poznámka o súdnom konaní.

43. Žalobca teda podaním určovacej žaloby vyjadruje, že mu k ochrane práva postačí jeho určenie - „danie mu istoty práva“. Požadované určenie sa pritom nemôže týkať existencie alebo neexistencie samotnej právnej skutočnosti, ale len práva alebo právneho vzťahu (judikatúra túto zásadu sčasti modifikovala). Určovacie žaloby majú preventívnu funkciu, smerujú k tomu, aby sa porušeniu práva v budúcnosti predišlo. Z tohto dôvodu žaloba o určenie nie je spravidla opodstatnená tam, kde sa možno domáhať ochrany žalobou na plnenie. Právo (právny vzťah), existenciu alebo neexistenciu ktorého určovací výrok vyslovuje, je týmto výrokom vždy určované len vo vzťahu k prítomnosti. Ako uvádza judikatúra (porovnaj napr. dôvody v rozsudkoch Najvyššieho súdu SR z 24. apríla 1985 sp. zn. 2 Cz 18/85, z 26. augusta 1993 sp. zn. 1 Cdo 76/93, z 24. marca 1997 sp. zn. 2 Cdo 135/96), rozsudkom nemožno zásadne určiť existenciu (prípadne neexistenciu) právneho vzťahu alebo práva za minulú dobu. Výrok rozsudku aj v konaní o určovacej žalobe musí zodpovedať právnomu vzťahu, resp. právu v prítomnom čase, t. j. v čase vyhlásenia rozsudku (podľa § 154 ods. 1 OSP je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia - teraz § 217 ods. 1 prvá veta CSP - pozn. odvolacieho súdu). Pre rozsudok teda nemôže byť rozhodujúci stav, ktorý tu už nie je (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 25. novembra 2020 sp. zn. 2 Cdo 76/2020). Iné je, že ustanovenie § 154 ods. 1 OSP sa nedotýka hmotno-právnych predpisov, ktoré vznik, zmenu alebo zánik práva či povinností viažu na určitý okamih (uznesenie Najvyššieho súdu SR 28. septembra 2010 sp. zn. 2 Cdo 252/2009).

44. S poukazom na uvedené je potrebné dospieť k záveru, že nalievavý právny záujem na určovacej žalobe nie je daný vtedy, ak by požadované určenie viedlo len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Tu ide predovšetkým o prípady, kedy sa žalobca domáha žalobou určenia neplatnosti právneho úkonu s tým, aby následne mohol žalobca podať žalobu na plnenie (napr. žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo žalobu na náhradu škody), alebo inú určovaciu žalobu (napr. žalobu o určenie vlastníckeho práva). Určovacia žaloba je tak neprípustná vtedy, ak rozhodnutie o merite sporu by predstavovalo len rozhodnutie o predbežnej otázke podstatnej pre rozhodnutie iného (žalobcom následne iniciovaného) súdneho sporu.

45. Odvolací súd súhlasí s tým, že pri určovacej žalobe, ak súd prvej inštancie dospeje k záveru o neexistencii nalievavého právneho záujmu, nie je potrebné sa ďalej zaoberať argumentáciou žalobcu, pretože bez splnenia tejto základnej podmienky, nemôže byť žalobca v konaní o určenie vlastníckeho práva za žiadnych okolností úspešný. V tomto smere poukazuje odvolací súd na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 137/08, v zmysle ktorého ak všeobecný súd dospeje k záveru, podľa ktorého nalievavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacieho návrhu sa už ďalej nezaobera.

46. Žalobkyňa sa domáhala určenia vlastníckeho práva do minulosti, teda, že bola spoluvlastníčkou nehnuteľnosti, ktorá je predmetom žaloby v čase jej vyvlastnenia, pričom formuláciu petitu na určenie, či tu právo je alebo nie je, je potrebné vykonať tak, aby bolo zrejmé, že súd má určiť aktuálny stav (v prítomnom čase). Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto práva zanikli. Platí, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia (§ 217 CSP). Súd nemôže vziať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia netrvajú. Okrem vyššie uvedeného, že vlastnícke právo nie je možné určiť do minulosti, je potrebné prihliadať na to, že ak sa má určovacou žalobou, resp. určovacím výrokom súdu dosiahnuť zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, bude nalievavý právny záujem na určení vlastníckeho práva daný vždy. Podobne nalievavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Preukazovanie nalievavého právneho záujmu je preto v týchto prípadoch bezproblémové. Určovacia žaloba môže byť v tomto prípade prostriedkom ochrany porušeného (nielen ohrozeného) práva.

47. Naliehavý právny záujem na danom určení v predmetnej veci nemôže byť daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva. Žalobkyňa sa tohto určenia ani nedomáhala, pretože žiadala určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Ku dňu vyvlastnenia však žalobkyňa nemohla byť vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, a to s poukazom na existenciu predkupného práva štátu, po uzatvorení zmluvy, ale pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupné právo štátu bolo následne uplatnené). Žalobkyňa tak nikdy nebola a ani nemohla byť zapísaná ako vlastníka predmetnej nehnuteľnosti, t. j. nenadobudla ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo. V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/297/2018 zo 7. marca 2019, ktoré je možné na daný skutkový a právny stav

aplikovať. V tomto rozhodnutí odvolací k otázke existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na predmetnom určení považoval za rozhodujúce tieto závery: a/ vklad do katastra spornej nehnuteľnosti bol na základe protestu prokurátora z 22. októbra 2015 zrušený, toto správne rozhodnutie nebolo súdmi správneho súdnictva zrušené. Dôsledkom zrušenia tohto vkladu bolo obnovenie vlastníckeho práva žalovanej; b/ Okresný úrad, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím z 18. augusta 2016 vyvlastnil vlastnícke právo spoločnosti MH Invest, s.r.o., ktorá nadobudla právo spornej nehnuteľnosti originálnym spôsobom; c/ určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti bolo ku dňu vyvlastnenia, teda išlo o deklarovanie vlastníckeho stavu do minulosti. Nešlo o žalobu, ktorá rieši aktuálnu otázku; d/ žalobkyňou tvrdené vlastnícke právo v správnom konaní nebolo akceptované z dôvodu, že o náhrade za vyvlastnenie bolo rozhodnuté tak, že patrí vlastníčkovi spoločnosti MH Invest, s.r.o.; e/ v danom prípade nejde ani o prípad určovacej žaloby ako prostriedku ochrany už porušeného práva, pretože žalobkyňa touto žalobou nesleduje zosúladenie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom (zápis jej vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností), ale ide jej len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná.

48. Odvolací súd z rozhodnutí najvyššieho súdu zistil, že žalobkyňa podala dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 7. marca 2019 sp. zn. 8Co 297/2018, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol uznesením z 27. januára 2021 sp. zn. 1 Cdo36/2020 tak, že dovolanie odmietol a o trovách konania rozhodol, že žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

49. Z obsahu žaloby a všetkých vyjadrení žalobkyne vyplýva, že žalobu podala len z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok, ktorá bola uložená do úschovy na Okresnom súde Nitra. Odvolací súd teda dospel k záveru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Správne bolo uvedené, že vychádzajúc z charakteru určovacej žaloby môže byť naliehavý právny záujem daný len tam, kde sa nemožno domáhať svojho práva inou žalobou, teda, že určovacia žaloba odstráni stav právnej neistoty, vyrieši postavenie strán sporu s konečnou platnosťou a nevyvolá ďalšie spory. Teda, že predstavuje účinný nástroj ochrany práv žalobcu.

50. V prejednávanej veci žalobkyňa pôvodnú žalobu na určenie vlastníckeho práva odôvodňovala neplatnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy žalovanými. Po pripustení zmeny žaloby naliehavý právny záujem odôvodňovala rozhodnutím o vyvlastnení pozemku a jeho nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie.

51. Ak by aj bola žalobkyňa v konaní úspešná, neprineslo by to žiadnu zmenu v právnom postavení sporových strán, vzhľadom na to, že došlo k vyvlastneniu nehnuteľností.

52. Prvoinštančný súd ako hlavný dôvod zamietnutia žaloby uviedol, že žalovaní nie sú ani pasívne legitimovaní, pretože ani v čase vyvlastnenia neboli vlastníckymi predmetnej nehnuteľnosti. Odvolací súd považuje tieto závery súdu prvej inštancie za nepochybné a správne.

53. Ako vyplynulo z obsahu súdneho spisu a samotného konania náhrada za vyvlastnenie bola uložená do súdnej úschovy, ktorá nebola vyplatená z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní o vlastníctve pozemkov. Náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do úschovy na súde, čo nebolo medzi stranami sporné. Odvolací súd má zo svojej rozhodovacej činnosti vedomosť, že zložiteľ zložil zálohu v prospech konkrétneho príjemcu. Rovnako tak bolo zistené, že z rozhodnutia o vyvlastnení v prospech spoločnosti MH Invest, s. r. o. vyplýva, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s. r. o. náhrada podľa § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. Odvolací súd poznamenáva, že konanie o úschovách je upravené v siedmej hlave CMP, konania vo veciach notárskych úschov, v ust. § 359 CMP sú upravené súdne úschovy, u ktorých sa postupuje rovnako ako pri notárskych úschovách. V § 335 a nasl. CMP upravuje konanie o námietkach proti vydaniu predmetu notárskej úschovy, zloženej na účely splnenia záväzku. Ide o samostatnú časť konania, v ktorej súd nariaďuje pojednávanie za účelom zistenia oprávnenej osoby na vydanie predmetu úschovy, ak si jej vyplatenie uplatňuje. Z uvedeného vyplýva, že za splnenia podmienok sa žalobkyňa mohla (mala) domáhať nároku na vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok v konaní o úschovách.

54. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že podľa § 359 CMP, ak súd prijíma do úschovy veci v prípadoch ustanovených osobitným predpisom, postupuje sa podľa ustanovení osobitného predpisu, a ak ho niet, postupuje sa podľa ustanovení tejto hlavy, a to primerane podľa povahy úschovy a jej účelu.

55. Civilný mimosporový poriadok (zákon 161/2015 Z. z.) upravuje konanie vo veciach notárskych úschov v §§ 333 až 358. Inými súdnymi úschovami (pozn.: § 359 CMP) sú najmä (okrem iných) súdna úschova peňazí ako náhrady za vyvlastnenie stavby alebo pozemku podľa § 113a ods. 4 StávZ. (pozn. odv. súdu aktuálne zákona č. 282/2015 Z. z.) (Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017, 982 s.).

56. Odvolací súd uvádza, že ak bola náhrada zložená do súdnej úschovy, v konaní o súdnej úschove (§ 359 CMP) sa postupuje, podľa osobitného predpisu, ktorým môže v tomto prípade byť zák. č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní (pretože náhrada sa vypláca podľa tohto zákona), ale slovami zákona ak ho niet (takého osobitného zákona), potom sa postupuje podľa ustanovení tejto (siedmej) hlavy, a to primerane podľa povahy úschovy a jej účelu. Inými slovami použiteľnými ustanoveniami upravujúcimi súdnu úschovu sú ustanovenia §§ 333 a nasl. CMP (notárske úschovy) s tým, že primeranosť a povaha úschov (pri súdnej úschove) vylučuje požitie napr. ust. § 341 CMP (pretože súd námietky prijíma aj o nich rozhoduje a netreba ich predkladať súdu, keďže na súde sú).

57. O sporných skutočnostiach (teda aj o skutočnosti, kto bol vlastníkom nehnuteľnosti ku dňu vyvlastnenia) sa rozhoduje postupom podľa § 343 CMP v tzv. námietkovom konaní. Ide o riadne konanie s dokazovaním. Účastníkom konania je podľa § 336 CMP zložiteľ, príjemca, ten, komu má byť predmet úschovy vydaný, a ten, koho súhlas je s vydaním predmetu úschovy potrebný. Ak k zloženiu došlo preto, že niekto iný než príjemca uplatňuje právo na vydanie predmetu úschovy, je účastníkom aj ten, kto si takéto právo uplatňuje. Uvedený postup plne korešponduje so situáciou, že v čase pred vyvlastnením sa viedlo, dedičské, exekučné, alebo súdne konanie, predmetom ktorého bolo vlastníctvo k vyvlastneným nehnuteľnostiam a práve preto bola náhrada zložená do úschovy. Následne záujem a dôvod na postup v konaniach odpadol a ťažisko sporu o oprávnenie plnenia z uloženej úschovy sa podľa názoru odvolacieho súdu presúva do konania o úschovách, kde sa s konečnou platnosťou otázka osoby oprávnenej z náhrady vyrieši. Odvolací súd poukazuje na predchádzajúcu úpravu súdnych úschov podľa zák. č. 99/1963 Zb. OSP (§ 185a a nasl.), kde sa s tzv. námietkovým konaním nepočítalo. V prípade ak išlo o viaceré osoby dožadujúce sa práva na vyplatenie zloženej veci (peňazí) zákon upravoval v § 185e OSP postup, ktorý predpokladal samostatné (od konania o úschovách) odlišné incidenčné sporové konanie (porovnaj komentár Števček, M., Ficová, S. a kol. Občiansky súdny poriadok. I. diel. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012, 740 s.). Odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že zákon č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní aj zákon č. 161/2015 Z. z. CMP nadobudli účinnosť od 1.7.2016, preto aj s požiadavkou právneho štátu na jednotnosť a vnútornú nerozpornosť právneho poriadku (rozumný zákonodarca) možno predpokladať, že naznačený postup a závery majú opodstatnenie. Obdobnú argumentáciu odvolací súd použil aj v jeho rozhodnutí zo dňa 16. októbra 2019, sp. zn. 5Co/264/2018 – 140.

58. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP a podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pretože bol v odvolacom konaní úspešný. Intervenientovi MH Invest II, s. r. o. na strane žalovaného priznal odvolací súd nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pretože bol v odvolacom konaní plne úspešný. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

59. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).